

SARS YI FIKELELA KU HUMELELA EKU SIRHELELENI KA VUMAKI BYA MALAPI

Tshwane, 10 Khotavuxika 2022 – Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga byi amukela ahlulo wa Khoto ya le Henhla ya Aphili ("the SCA") leyti tiyisiseke endlelo ra yona na mfanelo wo teka tinhundzu leti tiviseriwekehansi loko ku tluriwa mindzilekani ya Afrika-Dzonga.

Eka kheyisi ya *Khomixinara wa Vukorhokeri bya Xibalo bya Afrika-Dzonga na Van'wana na Dragon Freight (Pty) Ltd na Van'wana* leyinaga siku ra ti 7 Khotavuxika 2022, SCA yi ahlurile eka tirhiselo ra xileriso xa SARS hi ku ya hi Nawu wa Khasitomo na Ekisayizi. Eka mhaka leyti, xikombelo xa nxopaxopo xi simekiwile mayelana na xiboho xa SARS xo teka, hi ku ya hi xiyege xa 88(1)(c) xa Nawu wa Khasitomo na Ekisayizi wa 1964 ("the Customs Act") 19 wa tikhontheyina leti tundziweke ku suka eChina leti tiviseriwekehansi eka mixakaxibalo ya khasitomo eka ntundzo. Tikhontheyina leti a ti ri na tinhundzu ta malapi na swiambalo, leswi kowetiweke hi muchini wa xilekitironiki wo hlahluba, lowu tumbuluxiweke ku lwa na vukungundzwana na mgingiriko leyti nga riki enawini, leti nga kamberiwa ku ya emahlweni hi vatirhi va Khasitomo.

Mphikisano eka SCA ku suka eka Vahehliwa a ku ri leswaku xiboho xa SARS xi fanele ku vekiwa ethelo eka xiymo xa "endlelo ro voyamelatlhelo rin'we, ro ka ri nga twali no ka ri nga twisiseki". SCA yi bakanyerile ethelo mphikisano lowu, no hundzuluxa xiboho xa Khotokulu xo sungula hi ku yima na ejente na vaxavisi no humesa xileriso xa hakelo ku yima na SARS. SCA yi avanyisile leswaku SARS yi tirhile eka xikopu xa xileriso xa yona, leswaku SARS yi tirhile hi maendlelo ma kahle na leswaku SARS yi tirhile hi vumbhoni lebyi hlengeletiweke.

Ntundzo wa swiambalo na malapi ("CTFL") wu le ku engetelekeni ku sukela hi vurhonga bya xidemokirasi hikwalaho ka nkumeko wa tinhundzu leti tumbuluxiweke to chipa ehandle ka Afrika-Dzonga. Eka malembe ma sweswinyana, ku vi le na mikumbetelo leyti hangalakeke mayelana na tinhundzu ta swiambalo na malapi leswi tundziweke swi nga ri enawini eAfrika-Dzonga.

Kheyisi leyti i xikombiso xa nkoxa leswaku SARS yi endlamitirho ya yona ku vuyerisa Afrika-Dzonga na vanhu va rona naswona i xitsundzuxo xa leswaku SARS i xiphemu xa nkoka eka ikhonomi. Ahlulo wu tiyisisa leswaku SARS yi tinyiketerile ku sindzisa xileriso xa yona xo lawula ntundzo wa tinhundzu tin'wana ku seketela no tlakusa swikongomelo swa pholisi ya ikhonomikulu swa Mfumo.

SARS yi tinyiketerile yi tiyile eka vukorhokeri byo hlawuleka naswona leswi swi katsa ku ka yi nga nyamisiwi hi nsengiso wa xinawu wa matimba lowu nyadzaka lapi ra swa timali na ikhonomi swa laha tikweni.

SARS yi tinyiketerile eka xileriso xa yona xo lwa na mpapalato wa xibalo no tiyisisa ndzemuxo wa yona eka vaxavisi na tiejente ta mbhasiso lava nga landzelerisiki ku tshiika maendlelo ma mitiviso ya vunwa na matshalatshala mo endla vukungundzwana eka mfumo eka leswi kolotiwaka nkwama.

Nkucetelo wa mgingiriko leyti nga riki enawini eka mitundzo wu katsa xikombanxaxo xa le hansi eka xibalo xa le hansi eka nkwama laha ku nga riki mixakaxibalo hinkwayo ya khasitomo na xibalo xa mixavo (VAT) leswi kolotiwaka mfumo leyti hakeriweke, no katsa xikombanxavo xa vunwa eka vuxavisi.

Khomixinara wa SARS Ttn Edward Kieswetter u humeserile ehandle ku eneriseka ka yena mayelana na xiboho lexi xa nkoka. U vurile, "Ku na matshalatshala mo hlaya hi lava tinghenelerisaka eka mgingiriko leyti nga riki enawini ku papalata nseketelo lowu vekiweke hi mfumo eka vumaki bya laha kaya hi ku khukhula tshaku ra humeleriso etikweni leswi

heleketiwaka hi mindzahlekelo ya mitirho, ngopfungopfu eka sekithara ya vutumbuluxi ya laha kaya. Leswi swi pima vuswikoti bya tiko ku kula no tumbuluxa mitirho, no yisa eka mphikizano wo biha eka vuxavisi lebyi nga enawini".

Ku hetisela, u te, "SARS yi ya emahlweni yi hlantswa tshaku ra yona ku vhumbunula mukhuva lowu wa nkavulandzelelanawu, naswona yi ta endla hi matimba ma yona hinkwawo ku endla swi nonoha eka vahakelaxibalo lava nga landzelerisiki, lokohiletlhelo yi fambisa vuxavisi lebyi nga enawini".

Emakumu, Khomixinara u khensile Ndzawulo ya Vucincanisi bya Mabindzu, Vumaki na Mphikizano, yumaki bya malapi na swiambalo na Nhlangano wa Vatirhi eka sekithara eka ku hoxa xandla ka nkoka eka ku humelela loku.

Ku kuma voxokoxoko ku ya mahlweni, u komberiwa ku tihlanganisa na SARSMedia@sars.gov.za.